

Delphi

Den nya visselblåsarlagen

Webinar

2021-06-21

Agenda

- Vad är ett visseblåsararsystem?
- Vilka regler finns i idag?
- EU-direktiv och förslag till ny visseblåsarlag
- Praktisk hantering och planering inför ikraftträdandet

Vad är ett visseblåsarsystem?

- Rapporteringssystem för anställda m.fl. avseende missförhållanden på arbetsplatsen
- Webbsida, e-mail, telefon, postadress, externa leverantörer

Vilka regler finns idag?

- Personuppgiftshantering (DIFS 2018:2 § 2 p.4)
- Misstankar om ***allvarliga oegentligheter*** mot lag eller uppförandekod begångna av personer i ***nyckelpositioner eller ledande ställning***.
- Allvarliga oegentligheter som rör:
 - bokföring, intern bokföringskontroll, revision, mutor, brottslighet inom bank- och finansväsen, eller
 - andra allvarliga oegentligheter som rör bolagets eller koncernens intressen eller enskildas liv och hälsa, som t.ex. allvarliga miljöbrott, stora brister i säkerheten på arbetsplatsen och mycket allvarliga former av diskriminering och trakasserier.

Vilka regler finns idag? (forts.)

Visselblåsarlag från 2017

- Lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden.
- Anställda inkl. bemanningsanställda.
- Först larma internt, därefter externt.
- Skadestånd om drabbas av repressalier.

Ny visseblåsarlag

Ny visseblåsarlag

- Gäller vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram
- Gäller även rapportering av missförhållanden som utgörs av handlande/underlåtenhet som strider mot i visseblåsardirektivet utpekad EU-lagstiftning (och svensk lag som implementerar sådan EU-lag)
- Volontärer, praktikanter, konsulter, m.fl. omfattas också av lagen

Ny visseblåsarlag – översikt

- Ansvarsfrihet från ev. brott mot tystnadsplikt (2 kap.)
- Skydd för visseblåsaren mot hindrande åtgärder och repressalier (3 kap.)
- Vissa förutsättningar för att omfattas av skyddet som visseblåsare (4 kap.)
- Skyldighet för verksamhetsutövare med 50 eller fler arbetstagare att ha interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning (5 kap.)
- Möjlighet att rapportera externt till myndighet (6 kap.)
- Reglering om behandling av personuppgifter i uppföljningsärenden efter visseblåsarrapport (7 kap.)
- Krav på dokumentation, bevarande och rensning av rapporter (8 kap.)
- Tystnadsplikt för personer som hanterar uppföljningsärende efter visseblåsarrapport (9 kap.)

Skydd för visselblåsaren mot hindrande åtgärder och repressalier (3 kap.)

- Skydd mot att hindra/försöka hindra rapportering
- Skydd mot repressalier pga. rapportering
→ UR: Om personen gör sig skyldig till brott
- Skydd även vid samråd med fackförbund
- Skadestånd
→ Ekonomiskt och allmänt skadestånd
- Bevisbörda

Förutsättningar för att omfattas av skyddet som visseblåsare (4 kap.)

- Missförhållande har uppstått/högst sannolikt kommer uppstå inom viss verksamhet
 - Arbetsrelaterat sammanhang
- Skälig anledning att anta att informationen var sann
- Rapporteringen sker internt, externt eller genom offentliggörande
 - Vissa undantag från att använda rapporteringskanaler
 - Även möjlighet att rapportera till någon av EU:s institutioner

Krav på rapporteringskanaler (5 kap.)

- Skyldighet för verksamhetsutövare med 50 eller fler arbetstagare att ha interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning
- Träder i kraft:
 - a) den 17 december 2023 för verksamhetsutövare som driver privat verksamhet och som har 50 till 249 arbetstagare
 - b) den 17 juli 2022 för verksamhetsutövare med 250 eller fler arbetstagare
- Verksamhetsutövare som driver privat verksamhet och som har mellan 50 och 249 arbetstagare får dela interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning med varandra

Krav på rapporteringskanaler (5 kap.), forts.

- Skyldighet att utse intern eller extern oberoende och självständig person eller enheter att:
 - a) ta emot rapporter och ha kontakt med rapporterande personer,
 - b) följa upp det som rapporterats, och
 - c) lämna återkoppling om uppföljningen till rapporterande personer.
- Kanaler och förfaranden för rapportering ska dokumenteras
- Även volontärer, praktikanter och konsulter (m.fl.) ska kunna rapportera och omfattas av lagens skydd

Krav på rapporteringskanaler (5 kap.), forts.

- Krav på rapporteringskanalen och förfaranden för rapportering:
 - Såväl muntliga som skriftliga rapporter eller vid fysiskt möte
 - Bekräftelse på mottagen rapport inom 7 dagar
 - Återkoppling i skälig utsträckning om åtgärder som vidtagits och om skälen för dessa inom 3 mån
 - Information om att en uppgift som kan identifiera den rapporterande personen kommer att lämnas ut

Behandling av personuppgifter (7 kap.)

- Gäller vid helt eller delvis automatiserad behandling och annan behandling av personuppgifter som ingår eller kommer att ingå i ett register (1 §)
- Kompletterar GDPR och svensk lag som kompletterar GDPR (2 §)
- Personuppgifter får endast behandlas om behandlingen är nödvändig för ett uppföljningsärende (3 §)
- Personuppgifter får också behandlas för att fullgöra ett uppgiftslämnande som
 1. är nödvändigt för att åtgärder ska kunna vidtas med anledning av det som har framkommit i ett ärende,
 2. är nödvändigt för att rapporter ska kunna användas som bevisning i rättsliga förfaranden, eller
 3. sker i överensstämmelse med lag eller förordning. (4 §)

Behandling av personuppgifter (7 kap.), forts.

- Krav på ändamålsbegränsning (5 §)
- Krav på åtkomstbegränsning (6 §)
- Krav på radering av ej relevanta personuppgifter som samlats in av misstag (7 §)
- Personuppgifter får inte behandlas längre än två år efter det att ärendet avslutades (8 §)
- Personuppgifter om lagöverträdelse får behandlas i den mån det krävs för att handlägga uppföljningsärenden enligt den nya visseblåsarlagen (5 § förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning)

**Praktisk hantering och
planering inför ikraftträdandet**

Praktisk hantering och planering inför ikraftträdandet

Verksamheter *med befintlig* visselblåsarfunktion:

- Gör en översyn av funktionen – säkerställ att kraven i den nya lagen uppfylls.
- Se över och uppdatera befintliga visselblåsar-policys.
- Avvikelser i kollektivavtal?

Praktisk hantering och planering inför ikraftträdandet

Verksamheter med minst 50 anställda *utan* visselblåsarfunktion:

- Vad vill vi åstadkomma?
- Intern eller extern hantering?
- Hur ska funktionen se ut?
- Gemensam visselblåsarfunktion – går det?
- Visselblåsarpolicy
- Avvikelser i kollektivavtal?

Magnus Berterud

Partner/Advokat

magnus.berterud@delphi.se

Peter Nordbeck

Partner/Advokat

peter.nordbeck@delphi.se

Emmy Falck

Senior Associate

emmy.falck@delphi.se

Christina Hagström Björn

Associate

christina.bjorn@delphi.se